

עזון תורני שכוחי בעזה"ת אגדה של תורה

גליון 643

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

את הרעיון הבא, מביע ה'כלי יקר' בפירושו על התורה באחד מפסוקי הפרשה. להלן דבריו בעיבוד.

בקיר הצפוני של המשכן עמד שולחן - שולחן שעליו ניצב "לחם הפנים". התורה מצווה לעשות לשולחן "מסגרת" שהקיפה את ארבעת רגליו. אך לא רק מסגרת עושים לשולחן, אלא גם זר זהב מעל המסגרת.

מה באה ללמדנו מסגרת זו, ולשם מה נועד זר הזהב?

לפי הכלי יקר חבוי כאן יסוד עצום. השולחן הרי מרמז על תאוות האדם - אכילה, התורה אומרת לך: שים גבול! אל תתפתה לעשות ככל העולה על רוחך. משום שבשלב מסוים תאבד עניין וחשק במנעמי העולם, תתחיל לחפש ריגושים משונים כדי לגוון, ואז אפשר לדעת רק היכן זה מתחיל, אבל בשום אופן אין ביטחון היכן זה יסתיים, וכמה יהיה הנזק.

לכן תיצור מסגרת לתאוותיך. המסגרת נותנת לך גבול ואינדיקציה לדעת מה ההתחלה והיכן הסוף, אתה יכול להיות מחושב וזהיר יותר, וגם ליהנות בצורה בריאה ואיכותית. יתירה מכך, זר הזהב שעל גבי המסגרת בא לרמז לך - 'זה לעומת זה עשה האלוקים', אם שמת גבול ליצריך ונהנית במשקל ובמידה, אזי זוכה אתה לזר זהב על ראשך. "ואתה תמשול בו" - למלך יש כתר.

אבל אם עשית כל מה שליבך חפץ בהוראת היצר, הרי שתגיע למצב של חוסר סיפוק מכל ההנאות ה"רגילות" - פשוט תמאס בהם. כל שנותר לך הוא להיות יצירתי ולהתחיל במרוץ חסר תכלית אל האושר המתחמק ממך. במקום שתזכה לכתר מזהב, הופך זר הזהב שנועד לעטר את ראשך, לזר! אתה נעשה זר ומנוכר אפילו לעצמך...

פתיח האהל

הכלי ששכן במקום הקדוש ביותר, קודש הקדשים, היה ארון הברית. אחד מציוויי התורה אודות הארון הוא:

"בטבעות הארון יהיו הבדים, לא יסורו ממנו".

את הטעם בדרך הפשט למצוה שאין להסיר לעולם את בדי הארון ממנו, מבאר ספר "החינוך" (מצוה צ"ו) בשרשי המצוה: "על כן נצטוונו לבל נסיר בדי הארון ממנו, פן נהיה צריכים לצאת עם הארון... במהירות, ואולי מתוך הטרדה והחיפזון לא נבדוק יפה להיות בדיו חזקים כל הצורך, ושמא חס ושלוש ייפול ואין זה כבודו. אבל בהיותם בו מוכנים לעולם ולא יסורו ממנו, נעשה אותן חזקות הרבה ולא יארע תקלה בהן".

בדרך הרמז נביא רעיון שנאמר על ידי רבי מרדכי קמינצקי, פעמים רבות נשמעות בתוכנו תהיות, הרהורים בקול מהוסס, לא מבין: מנהג זה, על שום מה? הקפדה זו על פרט לבוש כזה או אחר, גדר שנגדרה על ידי רבנים ומורים ועוד ועוד דוגמאות, שהצד השווה שבכולן הוא שאינן הלכה למשה מסיני, אינן מופיעות בשולחן ערוך ואף נראות לעתים כחומר מיותר, לפחות נכון להיום.

נקח את הלכה מבדי הארון, בדי הארון הנם מקלות, עץ מצופה זהב. התורה יכולה להתקיים גם בלעדיהם, ספר התורה אינו קשור דווקא לבדי הארון, ואף הארון עצמו יכול להינשא ללא הבדים. "בטבעות הארון יהיו הבדים, לא יסורו ממנו", אף אם אינך מבין. אף אם נראה לך מוזר שאסור להסיר את הבדים במשך למעלה משלוש מאות שנה שישב הארון בקודש הקודשים בחניה הארוכה של המשכן בשילה.

בדיוק כך ההקפדה על מנהג, כאשר צריכים לצאת לדרך במהירות, כאשר הנפש אינה פנויה להיות מיושבת דיה, הניגונים, המנהגים, הקולות והחוויות, הם שהופכים להיות "בדי הארון" לעת מצוא, לשאת בהם את התורה הקדושה עמנו לכל מקום.

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

זמני השבת

הדלקת נרות 4:55

מוצאי שבת 5:56

נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה

ר"ת: 6:31

אָהַל הַהַלְלָה

שאלה: מהי ברכת מרק עם קרוטונים או שקדי מרק או אטריות?

תשובה: מאכל שמעורב בו קמח, ואפילו בכמות קטנה, והקמח בא לתת טעם במאכל, הרי תמיד ברכתו תהיה "בורא מיני מזונות". ולכן על "ופלים" וכדומה, מברכים בורא מיני מזונות, אף על פי שרוב המאכל מורכב מדברים שברכתם "שהכל נהיה בדברו".

ולכן כשנבוא לדון לגבי מרק שיש בו שקדי אטריות וכדומה, הרי ברכת האטריות היא "בורא מיני מזונות", ולכן נראה לכאורה שיש לברך על כל המרק ברכת "בורא מיני מזונות".

אולם באמת שרבותינו הראשונים כבר נחלקו ביניהם בענין זה. שיש אומרים שמאחר וכאשר שותים את המרק לבדו, אין כוונה בכלל לאכול מהאטריות, הרי זה דומה לשני מאכלים נפרדים לגמרי, כמו בשר ועל ידו אורז, שמברכים על כל אחד ואחד את הברכה הראויה לו. ומחלוקת זו נוגעת לעוד מחלוקת אחרת, באופן שקשה מאד להסביר במסגרת זו את כל הדברים.

ולמעשה כתב מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל (חזון עובדיה ברכות עמוד קסו), שאם מדובר במרק שיש בו כמות חשובה של אטריות, אף על פי שהמרק הוא הרוב, יש לברך עליו "בורא מיני מזונות". ובברכה זו נפטר גם המרק עצמו. וכן הדין לגבי קרוטונים או שקדי מרק, שאם שמים הרבה מהם במרק, (כמו שלפעמים ילדים מבקשים), יש לברך עליו "בורא מיני מזונות" (הלכה ברורה סימן רה). אבל אם מדובר במרק שיש בו מעט אטריות, ובפרט הדבר מצוי לגבי שקדי מרק וקרוטונים, ששמים אותם מלמעלה באופן שאינו מתערב עם כל המרק, אז יש לברך גם על המרק ברכת "שהכל נהיה בדברו". וכונן לברך תחילה על משקה אחר "שהכל נהיה בדברו", ואחר כך לברך על האטריות או ה"שקדי מרק" - "מזונות", ובה לצאת מכל ספק.

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"

הקשה מרן רבי יוסף קארו, ה"בית יוסף", בדרשותיו על התורה: ואיך נדע אם אכן נדבו לבו באמת או שרק מחמת הבושה הוא מתנדב למשכן. כלום יש מכשיר **"נדבומטר"** שמאבחן זאת?

ותירץ שזה מה שאמר הפסוק עצמו: איך נדע אם נדבו לבו? אם הוא צועק "תקחו את תרומתי". אם אין צורך לרדוף אחריו, והוא עצמו בא ומזרז ליטול את ממונו. הרי זה אות ומופת שנדיב לב הוא.

המהר"ל שואל: **כיצד ייתכן כי התרומה לבניית המשכן ניתנה לפי נדיבות הלב של האדם ולא בהתאם למידת עושרו?** הרי "לפעמים יהיה לאדם הרבה ממון ויתן נדבה מעט, ודווקא העני יתן הרבה, ושיעור תרומתו לא שווה לערך הממון שלו? היה ראוי שהעשיר שיש לו ממון רב ייתן הרבה, ואותו עני שיש לו מעט ממון - יתן מעט?" בתשובה לשאלה זו מייסד המהר"ל יסוד חשוב לפיו "מי שיש לו לב טוב ונותן בעין יפה - זהו עשיר. אבל אותם אנשים שיש להם הרבה, והם רעי עין ועינם צרה לתרום - אינם עשירים בממון. כלומר, הקמצן - נחשב לעני. הכיצד? הרי דווקא קמצנותו מוסיפה לעושרו וליכולותיו?"

על כך משיב המהר"ל בספרו "דרך חיים" (על אבות פרק ד') "ויש לומר כי אין ראוי שיהיה מתואר האדם בשם עשיר כאשר יש לו ריבוי ממון אשר הוא גנוז וטמון באוצר או בתיבתו, כי דבר זה אינו שייך אל האדם".

כלומר, עשירות היא חלק מן האדם רק מכיוון שהיא מבטאת את כוח ההשגה ומרחב הפעולה של האדם. ממילא, מי שאישיותו בולמת את יכולתו להשתמש בעושרו, הרי שמרחב הפעולה שלו לא התרחב כלל. ממון של אדם צר עין אינו מיוחס אליו ואינו מרחיב את אישיותו, והרי הוא משול למי שיש לו הון רב בתיבה נעולה, שהמפתח שלה אינו בידו. מי שליבו נעול ומונע ממנו לתרום לזולת - אינו עשיר, שהרי אין הבדל אם מה שמרחיק את הממון מן האדם הוא תיבה מעץ, או לב אבן שמונע ממנו את השימוש בכסף.

ממילא מובן ענין התרומה למשכן, כי כאשר צריך לתת תרומה לפי הממון ולפי העושר, הדבר נאמד לפי נדבת הלב. לאדם שיש נדבת לב יש עשירות וממילא נותן הוא בדיוק לפי עושרו.

להערות והארות, הנצח ות,

לעילוי נשמת וכו' 054-8444774

לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:

8444774@Gmail.com

אהל המעשה

ידוע מעשה נורא מהרב מרדכי יפה, "בעל הלבושים" ז"ע אשר נסע לאיטליה לעיר ונציה כדי ללמוד את חוכמת עיבור החודש אצל החכם אבוהב הספרדי ולמד אצלו בערך 4 חודשים ובסוף ה-4 חודשים, בנו הקטן של חכם אבוהב, בן 5 שנים, בירך ברכת בורא פרי העץ בקול רם וכל הבית ענו אמן, חוץ מרב מרדכי יפה שלא ענה אמן. חכם אבוהב כעס עליו מאוד, גער בו ונזף בו נזיפה גדולה ונידה אותו. הרב מרדכי חיכה 30 יום, כדין נידוי מרב לתלמיד, ואחרי כן בא לפייסו, ושאל את רבו; מדוע הכעס הגדול הזה ונידוי אשר נידהו 30 יום? ענה חכם אבוהב ואמר לו תדע שאהבה גדולה אהבתך, אהבה שאינה תלויה בדבר ותדע שבשעה שלא ענית אמן נתחייבת מיתה לשמים, והנידוי היה לך לכפרה על הפגם הגדול שנגרם, ומחילת העוון יהיה לך בתנאי שבכל מקום ובכל קהילה שתידרוך כף רגלך תפרסם את גודל החטא והפגם של מי שאינו עונה אמן אחר ברכתיו של השני. וגם תפרסם מעשה נורא שאספר לך:

במדינת ספרד היו קהילות קדושות לפני גזרת תתנ"ו והייתה שם עיר גדולה לאלוקים, עיר ואם בישראל ובאותה עיר היה מלך שרצה לגרש את היהודים מעירו כמה פעמים, ובכל פעם שחזרה הגזרה, צדיק גדול וחסיד שהיה בעיר היה הולך לפני המלך וממתק ומרכך את ליבו ומבטל את הגזירה. והנה הגיע יום ושוב הגזירה הקשה יצאה מתחת ידי המלך וכל היהודים בעיר בפחד ואימה וחרדה גדולה, מיד באו לביתו של הרב הצדיק שיבוא עימם למלך להשתדל לבטל את הגזרה, ענה הרב ואמר "ראשית חכמה יראת ה' המתינו לי עד אשר אסיים להתפלל תפילת מנחה, ענו חשובי הקהילה עת צרה היא ליעקב, אסור להתמהמה רגע אחד, הסכים הרב והלך עימם כשהגיעו לבית המלך, איך שראה המלך את פני הרב הצדיק נתרכך ליבו, קיבל המלך את הרב בכבוד ובהדר וכיבדו כבוד גדול, עודם מדברים והנה ניכנס אחד מן הכמרים החשובים והמעורכים ממדינה רחוקה, משונאי ישראל המרים והקשים, כשראה את הרב חשב בדעתו איך יצר וירע לרב ולמלוויו, מיד עמד והתחיל לברך את המלך בברכות מרובות שונות ומשונות אשר לקחו זמן ארוך, בראות הרב שהזמן מתארך החליט לעמוד ולהתפלל את תפילת מנחה שלא יעבור זמנה, עמד והתפלל. בינתיים סיים הכומר את ברכתיו השונות והמשונות ועמד וצעק; האם כולם ענו אמן? כולם עמדו ואמרו שודאי ענו אמן על ברכת המלך, חוץ מהרב אשר עמד ואמר אני התפללתי מנחה ולא עניתי אמן. מיד נפל הכומר על הריצה והתחיל לבכות ולומר למלך כעת כל הברכות נהפכו לקללות ואף ברכה לא תתקיים, בגלל הרב. חמת המלך בערה בו וציוה לחתוך את הרב לחתיכות קטנות ולשימו בשקים ולשלוח השקים לביתו. לאחר מכן ציוה המלך לגרש את כל היהודים מארצו. אחד מצדיקי הדור ההוא שהיה חבר טוב של הרב הצדיק, הצטער צער גדול, ומהמקרה החמור אשר קרה לא התנחם בליבו ימים רבים ורצה לדעת, על מה ולמה קרה לצדיק וחסיד אסון קשה כל כך. והיה מתענה, בוכה, ומתפלל על כך שיודיעו לו מן השמים על איזה חטא נהרג הצדיק הנ"ל במיתה משונה כל כך. באחד הימים שישב אותו רב בחדרו, עסוק בתורה, ראה מחזה נורא; את אותו צדיק וחסיד אשר מת על קידוש ה', בא לפניו ויחרד חרדה גדולה, ויאמר לו החסיד הנהרג אל תירא ואל תחת ויאמר אליו הצדיק יודע אני שצדיק וחסיד גדול היית רק אמור לי על מה עשה ה' לך ככה ומה חרי האף הגדול הזה, והשיב הצדיק הנהרג אני אומר לך באמת מימי לא עשיתי שום עבירה רק הקב"ה מדקדק עם הצדיקים...

קלה כבחמורה, אך פעם אחת בני הקטן בירך ברכת המוציא ולא עניתי אמן, ונגזר עלי בגלל עניית אמן את כל הרעה הגדולה הזו. ולכן כל באי עולם יזהרו בעניית אמן. אמר החכם אבוהב לרבי מרדכי יפה תפרסם המעשה הזה ותקרא אותו פעם בחודש, להודיע לכולם מה העונש למי שאינו עונה אמן אפילו על ברכת תינוק כל שכן בבית כנסת כששליח ציבור מתפלל שמונה עשרה או קדיש.

לכבוד יום הילולא של רבי מרדכי יפה

בעל "הלבושים" זיעועכי"א

נתבש"מ ג' אדר ה'שע"ב

"יש לך סיגריה?", ביקש זעליג מעובר אורה. הלה נענה בחפץ לב, והושיט את החפיסה לזעליג, שנטל סיגריה ופנה ללכת. "היי", קרא אחריו האיש, "אתה לא צריך אש?". "לא", משך זעליג בכתפיו. "אני לא מעשן". - "אתה לא מעשן? אז למה ביקשת סיגריה?!"

"מהעישון נגמלתי", השיב זעליג בשלווה, "מה'שנור' - עוד לא.."

בראש חודש, למרות שדפקו על התיבה ו-17 איש לפניך אמרו בקול "יעלה ויבוא", כשאתה תגיע לקטע הזה גם אתה תגייד אותו בקול.

ככל שילד שעומד מול זקן עושה פרצוף יותר מסכן - ככה יש סיכוי גדול יותר שהוא יקבל סוכרייה.

קצת מאתנו

"ויקחו לי תרומה".

הקדוש ברוך הוא רוצה להשרות שכינתו בעם ישראל. מפני מה הוא מבקש אמצעים גשמיים להקמת המשכן? זהב, כסף, נחושת.

"מה עושים איתם?" פנה הגבאי את ידיו במבוכה. "היהודי החולה הפך עולמות כדי שבני משפחתו ייקחו אותו מוורשה הרחוקה עד לצאנו, הוא הסכים להתיישר בייסורי תופת ברגלו הנפוחה והחולה שעומדת לפני כריתה, ועד שהגיע לצאנו - הרבי אינו בעיר" ... בנו בכורו של הרה"ק ה"דברי חיים" מצאנו - הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא - שאיתו התייעץ הגבאי, התמלא רחמים על החולה ומשפחתו. "אמור להם שייכנסו אל הרבי. אני אשב בצד השולחן (שכן אסור לשבת על מקומו של האב), לבוש בבגדי הרבנות, כביכול אני הרבי, ואקשיב למצוקתם". נכנסו בני המשפחה אל הקודש פנימה, בלי שידעו שהרבי אינו בעיר. מובן שבאותם ימים ללא תמונות, טרם הכירו את מראה פניו של הרבי מצאנו אם לא ראוהו קודם לכן. החולה שטח באוזני הצדיק את ייסוריו בשל הרגל הנפוחה ואת תחזיות הרופאים, וציפה לברכה.

לאחר שעודד אותם הרבי משינאווא בדברי חיזוק, בירך אותם והבטיח: "אם תפרישו מדי יום סכום מסוים לצדקה, בעזרת ה' תחלים הרגל ותחזור לאיתנה!". בני המשפחה הנרגשים יצאו מחדרו של הרבי מצאנו. כל המסע הקשה היה שווה. קרובה ישועתם לבוא. הרבו בתפילה, הקפידו במשך חודש על מתן הסכום לצדקה מדי יום ותקוותם איתנה הייתה שיוזכו לנס. והנס אכן אירע! הרגל החולה איבדה מנפחותה יום אחרי יום, עד שהרופאים הודו שאינם מבינים מה אירע כאן. הרגל שעמדה לפני כריתה - החלימה כליל. שבו בני המשפחה בלב מתרונן לצאנו, אל ה"דברי חיים", להודות לו על ברכתו ועל המופת שאירע בגינו. הפעם, כשנכנסו בני המשפחה לקודש פנימה, אחזה בהם רתיעה. היהודי המבוגר שיושב בחדר - אינו הרבי! בפעם הקודמת היה הרבי צעיר יותר. גם הכיסא היה ממוקם בצד אחר של השולחן... הם החלו ללחוש באוזני הגבאי על הטעות. הלה, שלא היה אותו הגבאי שהתייעץ עם הרבי משינאווא, כמובן לא הבין מה הם סחים. אלא שה"דברי חיים" עצמו, ששמע שברי משפטים, הבין בין-רגע מה אירע. הרה"ק משינאווא זומן אל החדר, ובני המשפחה המאושרים פרצו בבכי של הודיה בהיכנסו. זה הרבי שהציל את רגלו של אביהם...

"מהיכן לקחת את האומץ להבטיח להם שאם ייתנו צדקה תתרפא הרגל?", שאל הרה"ק מצאנו את בנו. "ראיתי זאת אצל אבא", ענה הרבי משינאווא בחכמה. "תמיד לאחר קבלת הקהל נותן אבא צדקה לעניים מהערמות התפוחות של שטרי הפדיונות, בכל נתינה כזו - הצטמקו הערמות הגבוהות עד שנעלמו. משם למדתי שצדקה היא סגולה להורדת נפחות" ... רבנו משה חיים לוצאטו מבאר רעיון עמוק בפרשת התרומה למלאכת המשכן, מתוך דבריו ליקטנו נקודה חדשה ששופכת אור על תרומה למשכן בפרט ותרומה בכלל: בתרומה למלאכת המשכן היו סודות עליונים וכוונות גדולות בחיבור בין העולמות התחתונים לעולמות העליונים, אבל יש עוד דבר בתרומה. יסוד בכוחות הנפש שקל להבין: כאשר אדם נותן משלו - הוא מתעלה מעל עצמו, מעל הטבע הגשמי שיש לאדם לנכס ולאגור לעצמו עוד ועוד - הנתינה מפתחת את הכוח הרוחני שלומד להעניק ולתת. כדי שיהיו ישראל ראויים להשראת השכינה, ביקש הקב"ה מהם לפתוח לו פתח כחודו של מחט, לוותר על מה שיקר בעיניהם לבניית משכן שיהיה חיבור עבורם לשכינה הקדושה. באמצעות התרומה הזו הם התרוממו לדרגה גבוהה יותר. עלייה זו שנגרמה להם בעקבות התרומה, היא הסיבה לדיוק בכתוב "ויקחו לי תרומה" הגם שזו נתינה.

**ברכה והצלחה
ובריאות איתנה**
אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
טוביה שרבי בן נזימה
ומשפחתו הי"ו
דוד חיים בן עליזה
ומשפחתו הי"ו
אופיר דלל בן אורה
ומשפחתו הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכני"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 16:45

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18
תפילת שחרית 6:30
מנחה וערבית (סמוכות) 16:45
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב רפאל עגיב שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב שלום אטלן שליט"א

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל
שחרית - 6:05 נץ
מנין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 16:45
שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית
יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 19:30
"יש קונה עולמו בשעה אחת"
שימו לב <<<<

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום א' 22:00 יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00